

Výpady.

(Pokračování.)

III.

Zpravodajská příprava, volba místa a hodiny.

K a ž d ý v ý p a d m á b ý t i v e l m i p e č l i v ě p ř i p r a v e n, jinak je odsouzen k nezdaru. Kromě nezbytných improvizací pohybné války nemůže býti výpad podniknut jen tak nazdařbůh do neznáma, nemůže býti ve dne nařízen a ještě v noci proveden, nýbrž musí býti především všestranně promyšlen.

„V úseku, který se od nějaké doby ustálil, může se přepad zdáříti jen tehdy, byl-li důkladně připraven...“ (Cv. ř. čl. 763).

Na základě velmi podrobných úvah povolaných velitelů sestaví se pečlivě podrobný plán, podle kterého se provedou taktické, materiální i morální přípravy a pak vlastní podnik.

Jednou z prvních podmínek úspěšné kalkulace při sestavování plánu výpadu je přesná znalost vlastní i nepřátelské situace v úseku, v kterém se předvídá provedení výpadu, dále důkladná znalost terénu u nepřítele a mezi oběma nejpřednějšími sledy, jež Angličané nazývají výstižně nemans'land. Do pojmu situace vlastní a nepřátelské nutno také zahrnouti ocenění morálního stavu a znalost celého života u nepřítele, jak bude dále vysvětleno. Také roční doba a pravděpodobné meteorologické poměry musí býti vzaty v úvahu.

Proto musí před každým výpadem předcházeti co nejpřesnější průzkum vlastní i nepřátelské posice. Tento průzkum se vede všemi možnými prostředky.

Rozumí se samo sebou, že nejlepším prostředkem průzkumu je i v tomto případě vzdušné pozorování, letounem anebo balonem, a letecká fotografie. Jediná letecká fotografie dovoluje přesně zjištění stanoviště nepřátelských polních stráží, hnízd odporu, trasu zákopů, průběh překážek atd.

Avšak zvýšení činnosti letectva před výpadem nelze připustiti, protože budí u nepřítele pozorování, zbystření pozornosti a tedy rozmnožení jeho zpravodajské činnosti, jež by mohla u akcí delší dobu plánovitě připravovaných míti snadno za následek předčasné rozpoznání našich příprav a tím i našeho úmyslu, čímž by se ohrozil zdar podniku.

Pro výpady v pohybné válce nebudou při situacích rychle se měnících letecké fotografie pro studium rozložení nepřítele nic platné. Ale i tu budou rychle vyvolané kopie odpoledního fotografování večer výborné pro studium terénu; jednou ze starostí velitelů divisí, kteří nařídí pro noc výpady, bude dát závčas rychlými prostředky (motocykly) dopraviti čerstvé snímky k oněm praporům 1. sledu, kterým jsou výpady nařízeny.

Za žádných okolností nemůže letecká fotografie a vzdušné pozorování býti výhradním prostředkem průzkumu, nýbrž zprávy nutno získávati všemi možnými prostředky, jako systematicky organisovanou a v našem úmyslu orientovanou činností pozorovatelů velitelských a dělostřeleckých, činností měřických rot, výsledkem zajatců, vysláním hlídek do předpolí atd. Všechny tyto prostředky pozorování musí však býti prováděny co možná nenápadně, nesmějí vzbuditi pozornost u nepřítele, což namnoze překáží intenzivnějšímu použití mnohého z nich.

Z tohoto důvodu by bylo škodlivé zvýšiti na př. počet pozorovatelů anebo hlídek, vysílaných v noci před zákopy, a nechatí vystoupiti upoutaný balon v úseku, kde dosud nebyval. Nelze-li však dosáhnouti rozmnožení průzkumu kvantitativně, nutno věnovati tím více péče zvýšení kvality, t. j. jakosti učiněných pozorování, čehož se dosáhne především pečlivým výběrem osob, postavených na pozorovatelný nebo vysílaných na hlídky, a usměrněním úkolů, dávaných těmto orgánům. Na pozorovatelný postavíme samé důstojníky, kteří se nesmějí stejnokrojem odlišovati od vojinů bez hodnosti — u Němců na př. odkládali důstojníci při těchto úkolech důstojnické čepice (Schürmmützen). Vedení nočních hlídek svěříme zkušeným, v hlídkové službě zvláště osvědčeným důstojníkům nebo

poddůstojníkům. Bude účelné, použijeme-li na místech pozorovatelů a velitelů hlídek důstojníků a poddůstojníků, kteří se účastní výpadu.

Před nějakou větší výpadovou akcí bude na ustálené frontě často třeba provésti nejdříve malý výpad čistě za účely zpravodajskými, neboť právě zprávy zajatců jsou takového rázu, že jich lze výborně využít k provedení výpadu. Žádáme totiž pro tento účel od zajatců skutečně jen zcela všední věci, známé i těm nehloupějším, jako na př. kde stojí polní stráž, kam se přemístí v noci, kdy a jak se střídají, kudy a kdy vycházejí hlídky před zákopy, kde je velitel a kde samočinné zbraně, tedy vše, co nevybočuje z dosahu roty vyslychaného. Podnik za účelem zajetí několika nepřátel před výpadem nevzbudí však pozornost jen tam, kde jsou vysílány hlídky a konány malé přepady každé noci.

Abyste práce všech zpravodajských prostředků byla tím vydatnější, usměrníte tuto práci velitel, akcí řídící; upozorníte tedy na ony body, jež třeba především zjistiti. Dává osobně úkoly letcům, pozorovatelům a velitelům hlídek, soustředí je všechnu jejich činnost k jedinému cíli, aby se tak znalosti nepřátelské situace ve zvoleném úseku čím dále tím více prohlubovaly. Je najevo, že se výsledek všech pozorování pečlivě zkouší, kontroluje, třídí a oznamuje pro informaci těmto zpravodajským orgánům. Úzká spolupráce s 2. oddělením štábu divise je ovšem naprosto nevyhnutelná. TDO zakresluje podle těchto zpráv zjištěnou nepřátelskou situaci do plánu velkého měřítká, na př. 1:10.000 nebo ještě lépe 1:5000.

Tyto zprávy musí obsahovati tyto informace:

1. povahu, rozčlenění, vzhlnutí, schůdnost a porost terénu, v kterém se akce vyvine, a území v jeho nejbližším okolí;

2. průběh, povahu a způsob stavby opevňovacích a jiných objektů u nepřítele v tomto prostoru, trasu, druh, šířku a hloubku zákopů, místa a způsob vybudování krytů, velitelských stanovišť, umístění různých bojových prostředků, pokud by mohly palbou působiti do prostoru výpadu, průběh, jakost a šířku překážek, místa v překážkách zvláště silná nebo chatrná, umístění a složení záloh, jež by mohly nějakým způsobem do akce zasáhnouti, jejich známé nebo pravděpodobné cesty příchodu, místo, druh a počet baterií protivníka, jež působí normálně do úseku výpadu, a též ony, jež by tam snad mohly působiti, místa v terénu, na nichž obyčejně leží palba protivníka, zejména polohu palebné přehrady nepřítele — není-li poloha přehrady známa, nutno ji před velkými výpadovými akcemi event. vylákati;

3. zvyky protivníka a celý průběh jeho života, jako obvyklou hodinu a cesty hlídek, dobu vystřídání polních stráží, prostor jimi střežený, dobu donášení a rozdělení jídla, číslo pluku a rot v předním pásmu nepřátelské posice, jména, povahu a charakteristiku jejich velitelů, vojenskou a morální hodnotu mužstva — jsou to aktivní vojáci nebo jen rychle vycvičení nováčci nebo snad starší ročníky nějaké milice? Jaká jest jejich národnost, politické a náboženské přesvědčení, z jakých stavů sociálních pocházejí, jsou-li loyální k svému státu nebo přístupní protistátní nebo poráženecké propagandě, jsou dobře živeni a oblečení (v zimě!), účastnili se již úspěšných bojů nebo byli poraženi, utrpěli ztráty?

4. pravděpodobná povětrnost v době výpadu; jaké bude počasí, t. j. déšť nebo sucho, vítr, odkud a jaký, bude obloha jasná nebo

pod mrakem? Kdy zapadá a vychází slunce, kdy bude svítit měsíc a jakou intensitu bude mít měsíční světlo (úplněk či nová čtvrt' atd.). Tyto zprávy dodá jednak kalendář, jednak povětrnostní služba, spolehlivou předpověď počasí ovšem teprve několik hodin před výpadem.

K tomu přistupují přesné informace o rozčlenění vlastního vojska a podrobnosti o vybudování vlastního postavení, jež jsou zakresleny na zvláštních mapách, které nesmějí býti vzaty do přední linie. Tyto podrobnosti jsou sice známy, ale přes to bude záhodno kontrolovati, zda někde nepřibyl nový kus zákopů, zda nebylo změněno stanoviště polní stráže atd.

Při sbírání a hodnocení zpráv mají lvi podíl dva velitelé: velitel pluku nebo praporu, který vypracuje plán výpadu, a důstojník, který povede výpadový oddíl. Oba musí co nejčastěji rekonoskovati osobně v terénu — nejlépe společně — z dobrých pozorovaceln vlastního úseku, podle okolností i sousedních úseků; v budoucí válce bude asi pravidlem, že si tyto důstojníci prohlédnou svůj úsek několikrát z upoutaného balonu a z pozorovacího letadla. Takové několikrát opěťované výlety do vzdušných výšin jsou výbornou duševní přípravou, jež by měla předcházeti přede všemi pracemi, spojenými se sestavováním plánu výpadu.

Velitel, který vypracuje plán akce, musí býti dobře informován také o vojenské a morální hodnotě vojska, které se výpadu účastní; jsou všichni dostatečně vycvičeni nebo je mnoho polovičních nováčků, kteří pro takový podnik nejsou schopni? Jsou to otužilí, silní mužové nebo je značné procento zestárlých záložníků nebo nedorostlých jinochů? Jaká jest jejich sebedůvěra vzhledem k předcházejícím bojům? Není mezi ně zanášena protistátní, antimilitaristická nebo iredentistická propaganda? Jsou mezi důstojníky a mužstvem živly nespolehlivé nebo aspoň podezřelé? Takové živly se nesmějí výpadu účastniti, a musí býti jich dočasným přeložením dozadu zabráněno, aby eventuálním přeběhnutím neprozradily chystanou akci. Musí tedy velitel, připravující plánovitě větší výpad, býti nejen taktik, ale i psycholog!

Na základě získaných zpráv a prostředků divisi snad poskytnutých vypracuje velitel, který bude operaci říditi, podrobný plán celého podniku; k tomu cíli musí si ovšem především ujasniti účel, kterého má býti dosaženo, tedy úkol, daný divisi. Podle úkolu, terénu a ostatních prvků rozhodnutí určí celý průběh výpadu, velitele, sílu, složení a výzbroj jednotek, které výpad provedou, kdo je poskytne, kdy a kde se k akci shromáždí, cestu jejich postupu, podrobné úkoly každé jednotlivé složky, tedy také množství a úlohu jiných zbraní, pěchotu podporujících (dělostřelectvo, ženijní vojsko atd.). Při sestavování plánu fungují jako poradci podle potřeby různí důstojníci-specialisté, jako velitel dělostřelectva, ženista atd., co možná také osvědčený důstojník pěchoty — bez ohledu na jeho hodnost — který je zkušený v podobných podnicích, a v každém případě velitel, který osobně povede výpadový oddíl; on „ponese svou kůži na trh“ a jeho skepse bude snad dobrou protiváhou velkým požadavkům, za zeleným stolem snadno vysloveným, ale později nevykonatelným.

Velitel, který sestavuje plán výpadu, je vůbec mozkiem celé akce, je také odpovědný za pečlivé připravení podniku, pročež řídí všechny práce před výpadem a během akce pak spolupůsobení

oněch složek, jež zůstanou v době výpadu ve vlastní obranné organizaci (dělostřelectvo a p.).

Aby nebylo v otázce velitelské žádných pochyb, třeba si ujasnit, že při každém větším výpadu jsou v jádře rozhodujícími tři různí velitelé:

1. velitel, který výpad nařídí nebo na základě iniciativního návrhu podřízeného místa schválí a podporu výpadu všemi možnými prostředky zajistí; je to obvykle velitel divise;

2. velitel, který řídí operaci a vypracuje podrobný plán ve formě písemného rozkazu, stanově úkoly nejen pěchotě, ale i zúčastněnému dělostřelectvu, speciálním zbraním, službám atd.; je to obvykle velitel pluku, při malých podnicích hlídek velitel praporu;

3. velitel výpadového oddílu, t. j. důstojník, který osobně vede jednotku výpad provádějící před nepřítele. Je to nejčastěji jen osvědčený velitel čety, při některých velkých výpadech podnicích západní fronty byl to za světové války i velitel pluku. Netřeba podotýkat, že tento velitel je vlastně nejdůležitější osobou v celém podniku, na jejíž odvaze, energii, rozvážnosti závisí zdar celé akce, že se při výpadech uplatní strhující příklad veliteli mnohem více než v jakémkoliv jiném boji a že také požadavky na rychlé rozhodování za nepředvídaných okolností jsou při rychlém spádu událostí mnohem větší než kdykoliv jindy. Provádí-li výpad nějaká organická jednotka jako celek, jest její normální velitel vedoucím výpadového oddílu; je-li však výpadový oddíl složen z vybraných prvků různých rot neb i pluků, je při výběru velitele výpadového oddílu větší volnost a pak se stanoví pro tento úkol skutečně důstojník nejschopnější, t. j. takový, který má v takových věcech zkušenosti a který se prakticky již osvědčil. Tento velitel je po dobu výpadu nadán rozsáhlou pravomocí k samostatnému a iniciativnímu jednání v případech, jež nebylo lze předvídati; při vypracování plánu výpadu je hlavním pomocníkem, který — po delším trvání války — může zde uplatnit hlavně své praktické, dříve zaplacené vědomosti.

Veliteli, kterému je svěřeno řízení výpadu, jsou po celou dobu akce podřízeny všechny prvky různých zbraní, v podniku jakýmkoli způsobem zúčastněné, především dělostřelectvo; nelze totiž připustit, aby byl tento velitel během výpadu odkázán na zdoluhavý služební postup skrze brigádu a divisi, když situace náhle vyžaduje nepředvídané zasažení dělostřelectva.

Při sestavování plánu výpadu je velitel pěšího pluku odkázán na schválení plánu velitelem divise, který přidělí také požadované posilové prostředky a prozkoumá, je-li plán akce v soulase s prostředky, jsoucími k dispozici (střelivo a p.); avšak velitelství divise musí se vyvarovat vytykání malicherností v plánu výpadu, protože rozmrzelost zúčastněných velitelů podlamuje jejich iniciativu a protože pěší důstojníci v přední linii znají lépe prostředí, v kterém dojde k akci a lidi, jimž se svěří provedení.

Francouzská instrukce z 18. ledna 1918 vyžadovala, aby vyšší velitelé podporovali iniciativu velitelů pluků a praporů, kteří organizují výpady, a aby jim umožnili přímou dohodu s oněmi prvky dělostřeleckými, jež obvykle působí do pásma připravovaného výpadu, a také s těmi, které tam mohou třebas působiti.

V pohybné válce, kdy se výpad večer rozhodne a téže noci hned

provede, nemůže ovšem velitel pluku předkládati plán výpadu veliteli divise k schválení; nejvýše oznámí rychlým pořítkem, že hodlá v tu a v tu hodinu provést výpad ve směru nebo v prostoru tom a tom a co možná si vyžádá pomoc dělostřelectva.

Avšak ani na ustálené frontě nevyžaduje velitel pluku nebo praporu schválení divise k nějaké akci menšího rozsahu, jež se provede bez součinnosti dělostřelectva. Takové podniky se provádějí téměř denně, denně se v noci vysílají hlídky před zákopy, co možná až k nepřátelským překážkám; průběh takového podniku se stanoví obyčejně ústním rozhovorem a nesestavují se žádné mnohostránkové plány výpadu.

Volba místa výpadu se řídí především účelem, kterého má být dosaženo, terénem a průběhem oboustranné organisace.

Někdy jsou ovšem místo a cíl výpadu stanoveny účelem, kterého má být dosaženo, na př. jde-li o to „připraviti — dobytím vhodné výchozí základny nebo míst vhodných pro střelbu nebo pozorování — akci, která se rozvine nazítří ráno nebo během dne...“ (v posílní válce třeba později), neb jde-li o to zničit nějakou nepohodlnou část nepřátelské posice. Tu stanoví prostor výpadu velitel divise.

Jindy má velitel, připravující výpad, značnou svobodu ve volbě místa, když na př. jde jen o to, zajmouti něco nepřátel; potom ovšem zvolí takový terén, který má co nejprůzračnější podmínky. Podniká-li se výpad čistě z důvodů morálních, znamená to ovšem rovněž zajmouti několik nepřátel. Je-li sebedůvěra vojska ještě malá, musí být cíl co nejmenší, terén co nejvýhodnější. Je-li sebedůvěra a zkušenost mužstva zakalena předcházejícími úspěchy, lze zvoliti místo výpadu tak, aby bylo současně dosaženo ještě jiného cíle, na př. likvidace nepohodlného stanoviště boční palby.

Pokud to účel podniku připouští, má velitel vyšší jednotky vždy nechati velitelům pluků a praporů volnost ve volbě místa a směru výpadu; to je důležité obzvláště v pohybné válce, kdy štáb vyšší jednotky nemůže po přerušení boje vůbec znáti detailní situaci menších jednotek prvního sledu a poměry u protivníka, proti nim ležícího, a kdy jde často o to, využití rychle náhodně objevené vhodné příležitosti.

Také terén diktuje podmínky, jimiž se často řídí volba místa výpadu.

Po té stránce požaduje anglický předpis Notes on minor enterprises toto:

1. kryté přiblížení,
 2. zjištěný nedostatek ostražitosti u nepřítele na vytčeném místě,
 3. izolovanou polohu napadené části nepřátelské posice, takže nemůže být snadno zesílena nebo podporována a
 4. možnost podpory výpadu dělostřelectvem, minomety atd.
- Dojdeme k tomu, že, má-li být dosažený terén udržen, musí se hoditi k úporné obraně a má co možná vhodně zapadati do vlastní soustavy obrany.

Při menších podnicích se mnohem více uplatní výhody terénu a průběh posic než při velkých.

Při výpadech silnějších hlídek má cesta vésti krytě, tedy může jíti granátovými jamami, roklemi, úvozy, podél vhodně probíhajících kultur, trosek budov atd. Při výpadech celých jednotek musí

cesta především napomáhati rychlému postupu a vzájemnému spojení všech frakcí — pak pole granátových jam, husté kultury, a ovšem také vodní toky a bažiny napříč směru postupu, zbytky starých zákopů a drátěných překážek jsou nevídané.

Někdy ovšem diktuje vytčený úkol postup takovým terénem, kde nutno přemáhati současně i značné překážky, na př. po útokových lávkách přecházeti přes vodní toky, čímž se operace stává velmi choulostivou a vyžaduje při větších akcích tím větší materiální přípravy a velkých prostředků dělostřeleckých.

Někdy však menší překážka před předním zákopem nepřátelským může býti do jisté míry výhodná, aspoň pro překvapovací podniky hlídek, neboť nepřítel je vždy ochoten přeceňovati ochrannou hodnotu překážky a může býti tím snadněji v své bezstarostnosti překvapen. Zátopy ve Flandrech nebránily vždy výpadům ani u Němců ani u Angličanů.

Také průběh fronty může mít vliv na volbu místa a cesty výpadu, hlavně u malých podniků. Žádáme co možná, aby bylo lze soustřediti k podpoře a ochraně výpadu místo akce s obou stran soustředěnou bočnou palbu kulometů.

Zkušenosti a praxe různých armád byly rozličné. U německé 51. záložní divise vnikal výpadový oddíl do nepřátelské organisace koncem sapy, vedoucí před přední zákop, nebo na vybíhající části zákopu; úderný prapor Rohrův dával přednost místu, kde ústil do zákopu spojovací zákop, vedoucí dozadu — pravděpodobně, aby mohli rozšířiti úspěch krytým postupem spojovacím zákopem po jeho předchozím vyčištění ručními granáty; u německého XXIV. záložního sboru doporučovali v roce 1918 napadnouti nepřitele zezadu, což ovšem předpokládalo, že vnikli do nepřátelské posice mezerou mezi polními strážemi, a hodilo se při malých podnicích pro zajištění izolované skupinky nepřátelské.

Je-li nejpřednější, nepřitelem obsazené pásmo, dosti vzdálené od vlastního prvního sledu, musí býti mezi oběma vhodná útočná základna, v níž by se výpadový oddíl mohl před ztečí shromáždit, jež tedy musí poskytovat ochranu před nepřátelským pozorováním a co možná i před nepřátelskou i vlastní palbou; k tomu účelu jsou vhodné hluché prostory před předním nepřátelským pásmem.

Konečný cíl a hranice pásma výpadu jsou dány opět úkolem, terénem, průběhem fronty atd., zejména závisí na možnosti podpory dělostřelectvem a jinými palebnými prostředky, dále na počtu sil, které výpad provedou, na možnosti styku a zajištění a p. Zásadou je nepronikati příliš hluboko do organisace protivníka, není-li to účelem podniku přímo diktováno, neboť čím hlouběji je veden výpad, tím příznivěji se vytváří pro napadeného podmínky k provedení úspěšného protiútoků.

Za světové války nebyly ani větší podniky vedeny hlouběji do nepřátelské organisace, než několik set metrů (Rohrbeck: Taktik, ein Handbuch auf Grund der Erfahrungen im Weltkrieg, 1919). Ovšem to bylo na frontách hustě obsazených a důkladně vybudoovaných, palebnými zdroji přímo prošívaných.

Stejně je zásadou neútočiti na zbytečně široké frontě, protože se tím rozptýlují prostředky, soustředěné k podpoře akce. Výpad se tedy vyvíjí vždy na území poměrně nevelikém, do hloubky a šířky přesně ohraničeném — je to prostě malá místní akce — „akce na omezenou vzdálenost“ ...

Volba hodiny výpadu nesmí býti ponechána náhodě, nýbrž volí se po bedlivém uvážení mnoha okolností a po prozkoumání kalendáře a zpráv meteorologické služby.

Snaha po překvapení nepřítele vyžaduje, aby se výpadový oddíl nepozorovaně přibližoval, a tedy co možná tmu nebo mlhu. Snadná orientace výpadového oddílu a úspěšná jeho práce na místě výpadu, intenzivní podpora dělostřelectva, zejména jeho zasažení v nepředvídaných případech, to vše vyžaduje naopak světla.

Noc velmi temná se proto nehodí k provádění výpadů; temnota ztěžuje orientaci a vzájemné rozpoznání bojujících, činí je dostupnými různým deprimujícím dojmům, mnozí ztrácejí pocit útěchy a klidu, jež pocítují, pracují-li před zraky kamarádů, lhostejnost se zmocňuje mnohého, který za světla jedná odvážně z touhy po významání nebo z chlubivosti, bázlivější zneužívají temnoty k naprosté nečinnosti. Temnota překáží soudržnosti, styku, spojení a harmonické spolupráci, pročež se v absolutní temnotě nedá výpad prováděti jakožto akce, vyžadující rozhodnosti a rychlosti. Překážky temnoty jsou tím citelnější, čím větší je rozsah podniku, ač ovšem překážejí i obraně napadeného,

Někdy ovšem temné a bouřlivé noci provádění výpadů naopak podporují, je-li terén z četných hlídek již znám, jsou-li zprávy o nepříteli dostatečně přesné, je-li jednotka pro noční boj dobře vycvičena a jde-li jen o podnik malého hloučku osvědčených vojinů.

Denní světlo a noc jasně měsícem osvětlená nehodí se k provádění výpadů, protože světlo prozrazuje akci, překáží připravení, shromáždění, postupu a ústupu výpadového oddílu.

Nejvhodnější dobou k provádění výpadů je podle zkušeností ze světové války ranní svítání nebo za jasných měsíčních nocí okamžik po východu měsíce. Předcházející temnoty se využije k přiblížení výpadového oddílu, k přinesení táhlých náloží, k přípravě útočných lávek atd. Ale ani ranní svítání není samospasitelným receptem, protože předpisy všech moderních armád nařizují ve směr zvýšenou pohotovost před započatím ranního svítání, na př. náš G-V v čl. 204: „... Hodinu před rozedněním musí býti celé přední stráže vzhůru a hotovy k boji.“

Velké výpady se konaly za války vždy ve dne, aby bylo zajištěno spolehlivé působení dělostřelectva a minometů při průpravě a podpoře útoku, jakož i při odrážení protiútoků (Sammelheft der Vorschriften für den Stellungskrieg, III. Teil, Nahkampf). V nočním boji „je těžko udržovati směr a manévrovati; dělostřelecká podpora jest omezena jen na palbu již napřed umluvenou.“ (Cv. ř. čl. 777.) Čím větší je výpadový podnik, tím méně lze spoléhati na moment překvapení, tím nesnadněji se ovládne zasazená jednotka. Nedostatek překvapení musí býti nahrazen mohutným dělostřeleckým účinkem, pozorování palby vyžaduje světla stejně jako ovládnutí větší jednotky jejími veliteli. Proto jsou větší výpady možné ještě jen za měsíčné noci, dovoluje-li světlo práci dělostřeleckých pozorovatelů.

Je-li cílem akce udržení obsazeného terénu, kdy se tedy výpad stává místním útokem na omezený cíl, hodí se ke zteči pěchoty nejlépe doba asi hodinu před setměním, za jasných měsíčních nocí hodinu před západem měsíce, aby pěchota získala čas orientovati se v nově dobytých posicích, organisovati obrannou sestavu a vybudovati palebnou přehradu kulometnou i dělostřeleckou. Čím

déle zůstane však potom ještě světlo, tím snadněji bude moci nepřátelské dělostřelectvo páliť ničivou palbou na ztracenou část vlastní posice; temnota dovolí naopak vítězi použití po zdařilém výpadu silných pracovních oddílů k technické úpravě místa — tyto pracovní oddíly musí ovšem před svítáním zmizeti.

Je-li noční výpad jenom článkem v řetězu větších bojů, je „výhodné, spustiti útok krátce před svítáním; zadní vojska, přivedená pod ochranou tmy, zahájí činnost při rozednění a noční útoky jsou tak předehty k útočné akci, která se rozvine během dne.“

„Někdy bude výhodné, spustiti noční útoky již v prvních nočních hodinách, když je situace nepřítele na konci boje ještě neustálena.“ „... nočních operací, zahájených za takových podmínek...“ se nedá však dobře využít; „... budou tedy míti zpravidla jen omezený cíl.“ (G-V čl. 482.)

V budoucí válce bude lze snadněji prováděti výpady i za dne, protože se bude útočící chrániti umělým zamlžením širokých ploch a oslepením nepřátelských pozorovatelů.

Naproti tomu nebude ani temná noc překážkou, protože moderní válečná technika zdokonalí také umělé osvětlovací prostředky, a zdá se, že vedle světlometů a světelných granátů budou to hlavně zdroje světla, spuštěné v žádoucím okamžiku boje padáky z letadel útočnicka.

Celkem nelze pro volbu hodiny výpadu stanoviti žádné pevné pravidlo, nýbrž hodina vyrazení musí se v každém jednotlivém případě stanoviti úvahou a co možná měniti případ od případu tak, jako se musí měniti metoda těchto akcí. Jinak by protivník brzo přivykl zvolenému způsobu boje a mohl by si při prvním podezření snadno předem představiti pravděpodobný manévř útočnicka a učiniti odvetná opatření, jež by mohla výpad krutě zmařiti.

Stálé střídání útočných metod je předpokladem zdatu v těchto akcích; to ovšem nevylučuje možnost, opakovati občas způsob boje, zdařilými podniky zvláště osvědčený.

Také roční doba má někdy vliv na volbu hodiny a terénu. Po velkých deštích je terén rozmoklý a nehodí se tedy k podniku, při němž je prudký běh všech účastníků jedním z předpokladů zdatu. Stejně překáží i zima s vysokým, sypkým sněhem, kdy vojín zapadá do závějí, nebo mrazík po jarní oblévě, kdy běžící voják klouže na ledových škraloupech.

V plánu většího výpadu nesmí býti zapomenuto na jedno nebo více míst, kam chceme připoutati pozornost nepřítele, abychom jej oklamali o skutečném místě výpadu, a na způsoby, jak se toto klamání provede.

Terén, v kterém se bude výpad předstírat, nesmí býti příliš daleko od místa skutečného výpadu, protože by se poutaly jen takové síly protivníka, jež by pro vzdálenost stejně nemohly zasáhnouti v místě skutečného výpadu. K podobné demonstraci se však nesmí zvoliti ani terén ležící příliš blízko místa výpadu, protože by zdánlivý podnik neodtáhl nepřátelské zálohy dostatečně daleko a ty by mohly včas dospěti na místo skutečného útoku. Všeobecně lze říci, že místo demonstrace bude tím vzdálenější od místa opravdové akce, čím větší bude rozsah celého manévru a čím lepší je komunikační síť v pásmu záloh obranného rozčlenění protivníka. Také konfigurace terénu projeví zde svůj vliv, pokud totiž usnad-

ňuje nebo omezuje vzájemnou podporu palbou různých míst nepřátelského postavení.

Místo a terén, zvolený k akci, kterou chceme odklonit pozornost nepřítele od skutečného výpadu, nesmí být místem, na kterém je každý výpad předem nemožný, protože by protivník uhadl, že jde jen o činnost zdánlivou; věc by tedy nepřinesla výhod a zbytečně by tržila síly útočníka. Tak na př. může být vhodným místem část nepřátelské posice, kde výpad byl již jednou proveden.

Časově musí zdánlivý výpad obvykle předcházet hodinu hlavního podniku, aby byla předem připoutána pozornost nepřítele nesprávným směrem.

Při takové demonstraci použije se mnohem menších sil pěchoty a dělostřelectva než při skutečném výpadu a pěchota hledí se vystříhati zbytečných ztrát, proto se nemůže obvykle odvážiti dále než zalehnouti v těsném dotyku před nepřátelskými strážními prvky, kde dělá hodně hluku a kryje se co možná před střelbou. K zesílení dojmu použije se nápadných prostředků, jako umělé mlhy, osvětlování světlomety, signálů sirénami, vypouštění raket, prudké střelby, hlasitých povelů atd.

Je-li hlavní akce větším podnikem, bylo by výhodné, kdyby podobné demonstrace byly zahájeny skutečnými případy nepřátelských polních stráží a p., ale pro to sotva zbude dostatek schopných lidí.

Je-li však vlastní výpad jen podnikem menší jednotkou prováděným, snad jen silnější hlídkou, nejsou podobné vedlejší akce výhodné, protože se místo odklonění pozornosti protivníka upozorní střelbou jeho stráže a stanou se tím bdělejší. Naprosté ticho daleko široko nejlépe pomáhá uspaní pozornosti nepřítele, k němuž se tmou přibližuje výpadový oddíl. Spíše bude možné v podobném případě provést za jednu noc několik malých samostatných akcí, místně od sebe dosti vzdálených, aby hluk bojem způsobený protivníka zbytečně neburcoval. Vzdálená střelba pak neškodí, protože se za války střílí na plano často celé noci. Takové akce téměř současně prováděné lze doporučiti tam, kde jest úkolem stůj co stůj zajmouti něco nepřátel; při našich širokých frontách bude možné, aby u jedné divise snad každý prapor prvního sledu provedl jeden výpad silnější hlídkou, jeden nebo dva podniky se při tom snad nezdaří, ale třetí povede třebas k úspěchu. Přesunouti nový pokus na další noc není radno, protože noční činnost bude mít za následek znervosnění a zbystření pozornosti protivníka, což se bude projevovati několik nocí.

V pohybné válce bude v noci po bitvě tmou přerušené vše mnohem jednodušší. Rekognoskování a vypracování plánu výpadu se omezi na rozpravu několika zúčastněných velitelů: bude tam velitel praporu, jako rozhodující činitel; velitel roty 1. sledu, nejblíže k místu výpadu, jako člověk nejlépe informovaný o situaci v první linii; velitel kulometné roty, která poskytne ochranu palbou a provede snad ještě za šera za tím účelem nějakou menší změnu stanoviště; velitel čety, vyhlédnutý k vedení oddílu; styčný důstojník jako dělostřelecký poradce na místě velitele oddílu pro přímou podporu, není-li tento důstojník náhodou někde poblíže; co možná zpravodajský důstojník pluku s nějakou kopií letecké nebo balonové fotografie.

Není-li ještě úplná tma nebo svítí-li měsíc, provede se rozprava

na některém bodě s dobrým výhledem do prostoru předpokládaného výpadu; podle okolností zajdou účastníci až do první vlny pěchoty.

O nějakém psaném rozkaze není zde ani řeči, vše se stanoví ústní rozpravou. Důstojník, jemuž byl svěřen výpad, dostane úkol a prostředky, které jsou mu dány k dispozici, oznámí se mu všechny zprávy o nepříteli, pokud jsou známy, jinak se mu v jednání nechá dosti volnosti a tak hlavní podíl musí spočívat na jeho odvaze, energii a schopnosti.

Jde-li hlavně o to, udržeti za noci dotyk s nepřítelem a vysílá-li se tedy postupně několik hlídek, je třeba, aby velitel předcházející hlídky informoval osobně a ústně velitele hlídky později vyrazující o zatímních změnách situace a o výsledku učiněných pozorování. Místo, kde se mají velitelé hlídek setkat, musí býti předem stanoveno a vzhledem k eventuální ztrátě času nepříteli daleko od nej přednější linie.

Protože v pohybné válce půjde spíše jen o malé, rychle organizované podniky, bude se volba místa výpadu řídit hlavně možností kryté cesty a výpad bude namířen jen na nějakou osamocenou přední skupinku nepřítele.

Ustáli-li se fronta na několik dní, bude se příprava výpadu více blížit způsobům posílení války.

(Příště dále.)

Kapitán Josef CHLUMSKÝ:

K otázce zvýšení účinku zbraní pěchoty.

Švýcarský kapitán gšt. dr. Gustav Däniker uveřejňuje v časopise „Heerestechnik“ (Berlín 1930) studii „o střelbě a zásahu ručních střelných zbraní“. Tato studie je pro nás kromě jiného zajímavá i tím, že se kpt. D. dosti podrobně zmiňuje o našem kulometu ZB. 26, zlepšeném spojkou.

Kapitán D. míní, že se dnes více než jindy uvažuje o střeleckých a střelecko-technických otázkách; je to přirozené, neboť jen jasné pojmy, dané střeleckou směrnicí, mohou ozřejmiti, jak máme posuzovati cíle dnešního bojiště a kterých zbraní proti nim pěchota potřebuje.

Vycházejí tedy od účinku zbraní, chce dospěti k závěru o požadavcích, jež se mají na zbraň klásti.

Ruční střelné zbraně působí svazkem střel, jež lze především hodnotiti podle tvaru, t. j. je-li složen ze svazku střel dráhy ploché nebo zakřivené, pak podle jeho prostorové hustoty a konečně podle časové hustoty.

Pokud se tvar svazku střel týká, směřoval dosavadní vývoj věci ke zbráním s plochou drahou střely. Jejich velkou výhodou je, že čím plošší je dráha střely, tím větší je metný prostor zbraně. Kdyby střela letěla vůbec přímo, bylo by zbytečné znáti dálku a hledí by nebylo třeba stavěti vůbec.

Nevýhodou tohoto stavu by však bylo zajisté to, že přestřelování, t. j. boj z hloubky postavení, ale hlavně střelba ze zákrytu by byla nemožná.

Proto se už uvažovalo i u pěších zbraní o náplních, jež by nám dovolily působiti na dráhu střely. Také je třeba poznamenati, že se